

БИЛЕТ
ЗА ТАХИТИ

ЕВА
ГАРСИЈА
САЕНЗ

ШИФРА: F2901

СЛИКАТА ШТО НЕ МОЖЕШЕ ДА БИДЕ НАЦРТАНА

*Денис**Манакор, октомври 1929*

Што по ѓаволите заговараат овие хиени?, помисли Денис вознемирено. Зошто баш сега? Зошто на овој начин?

Неговите тројца браќа и сестри никогаш немаа стапнато во салата за состаноци во Администрацијата на фирмата „Имитација на бисери Уго Фортуни“. Татко му, мајка му и тој беа оние кои што се бореа за тие стаклени булки покриени со мистериозен ориентален дух. Тие тројца патуваа низ цела Европа пред Големата Војна и низ другите континенти кога избувна конфликтот, додека не успеаја „мајорканските бисери“ да се прочујат низ цела планета. А неговите помали браќа и сестри, родени откако богатството веќе беше во изобилие, решија да останат меѓу Манакор и Палма и залудно да го трошат семејното богатство, кое не престануваше да се зголемува благодарение на итрината на нивните родители – Уго Фортуни и Лаиа Кејн – како и на неговата. Тие беа непокорливо трио, усогласени, подготвени, симпатични и искусни.

Денис Фортуни во тој момент го загрижуваше неочекуваната најава за состанок во семејната фабрика во предградието на Манакор.

Пукна со јазикот од незадоволство додека неговиот стар шофер го возеше низ штотуку асфалтираните улици. Ги протри рацете, заштитени од ладното во

неговите дебели ракавици од кожа од младо еленче, исто како што правеше и мајка му, жена што никогаш не ги вадеше нејзините легендарни калци чии манжетни беа составени од ред бисери од Манакор.

Денис беше облечен во сино одело од англиски твид од *Budd*, прекриено со сенф-жолт волнен капут од *New & Lingwood*, кројачницата на *Piccadilly Arcade* каде што одеа старите ученици од Етон, Старите Етонијанци. Денис често ја шиеше својата облека во Лондон, шиеше по четири кошули. Во најексклузивните регистри во градот беа запишани неговите мерки на врат, тело, рамена и зглобови. Беше тип на човек што веднаш забележуваше дали неговиот соговорник со кој што е на бизнис вечера е облечен во обичен костум од конфекциската индустрија *La Belle Jardinière*, големите магацини во Париз. И не само што го забележуваше, туку и елаборираше цела бизнис стратегија базирајќи се на тој податок.

Црниот крајслер се упати кон централниот павилјон на огромната фабрика од бетон, што водеше кон канцелариите. Две минути подоцна ја отвори вратата на луксузната сала за состаноци, уредена во зелено и златно, опремена со мебел за да се импресионираат соработниците, набавувачите, клиентите и извезувачите.

Таму го чекаа Алехо, Аурора и Ада, неговите тројца браќа и сестри. Близнаците и малата самовила. Тројцата црномурести, со темни очи и не многу високи. Копии во различни верзии на нивниот татко, Уго. Не како него, неприродно висок меѓу мноштвото ниски, со светло кафеава коса и бистри очи што имаа видено многу повеќе од сите нив заедно. Првороденчето, вечниот придружник на парот основач. Повиканиот да ги наследи на чело на фабриката сега кога штотуку го закопаа татко му и кога мајка му, старица, но сè уште активна, почна да се заморува од толку пат и толку цифри од бизниси.

Алехо ја поттурна работата, како што и се очекуваше.

- Седни, брат, те чекавме. – Ниту добар ден, ниту најмала братска учтивост. Директно на темата. Тоа беше Алехо, навикнат да го наметнува својот одлучен глас и своите најбанални желби.

Таков беше животот што го познаваше Алехо. Зошто би го менувал? За што да се труди, кога имал сè уште кога бил во колевка? Сликите од неговото раѓање во El Correo de Mallorca¹ и во La Última Hora², крштевката во катедралата во Палма, првата дрвена пушка на три години. Оттогаш беа поминати неколку декади, сега неговиот живот се вртеше околу натпреварите во олимписко пукање и неговиот најголем труд беше да формира Здружение за пукање на Балеарските Острови за да ги наполни терените за пукање со невоспитани како него.

Види види, децата сакаат да си играат со бизниси. Сега кога татко почива под земја и мајка веќе не е тоа што беше, помисли Денис.

Седна спроти нив, тројца против еден, опкружувајќи ја огромната маса за состаноци, цврста и блескава, таму каде што се одлучуваше за судбината на бисерите, на школките, а сега и на штотуку ампутираното семејство. Цврсто и сјајно, такво беше семејството Фортунни.

Масата беше направена од дрво од калифорниска секвоја, најскапата на пазарот. Илјада и петстотини пезети за метар квадратен, цело богатство. „Влог“, кажа Уго Фортунни. „Репрезентативни трошоци“, одлучи Лаиа Кејн без да се вознемират кога пристигна фактурата.

¹ Локален весник во Мајорка

² Локален весник во Мајорка

Извади една цигара од табакерата од седеф и почека пред да ја запали со кибритчето што го извади од кутијата за кибрит, исто така од седеф. Не можеше да поднесе предмети што не се во пар. Го издиша чадот и погледна во таванот, насмевнувајќи се. Колку пати го направил тоа, да ја преразгледува таа бела површина и нејзините четири агли. Го релаксираше и му помагаше да донесува одлуки. Исто така, тука беа и двете мали бисери што секогаш ги носеше со себе во левиот џеб на панталоните. Еден бел, имитација, од својата сопствена фабрика. Другиот, црн, или подобро кажано јаглен сив. И двете минијатурни од едвај осум милиметри, идентични по големина, неразликувачки по допир.

Денис не се сеќаваше како стигна до него тој темен бисер. Во фабриката уште не беа успеале да ги имитираат црните бисери од Јужните Мориња³, доволно работа имаа да ги направат совршени триесетте слоеви од ориенталниот дух – мешавина од крлушки од риба и желатин – и да се трудат да бидат најдобрата имитација на бели бисери на луксузниот пазар.

Му текна дека ја имаше најдено во џебот на своите панталони уште кога беше дете, можеби еден од првите спомени од Манакор. Му ја покажа на татка си, прашувајќи го за тоа минијатурно црно топче, мало и округло како црн свет, а Уго му го грабна од раката без збор. Денови подоцна, чепкајќи во канцеларијата на татко му, Денис ја најде од една фиока, заедно со пиштолот со златен кундак што му се допаѓаше уште од кога беше мал. Го стави во џебот и веќе никогаш не ја покажа на никој својата мала тајна. Подоцна се навикна да ги користи двата бисера како пророк. Секогаш кога се брзаше да донесе одлука, ќе ја пикнеше раката во џебот од панталоните и вадеше еден: црниот значеше да, белиот не. Затоа што понекогаш,

³ Име со кое бил наречен Тихиот Океан во време на првите шпански истражувања во Америка.

тоа го научи со својот инстинкт на млад лисец, одлуката беше неважна, важно то беше да ја донесе одлуката брзо, да се превтаса. Да биде првиот. Да или не. Англија или Германија. 622 на Петата Авенија или 298 на Седмата.

- Добро, да завршиме со ова. На што се должи оваа слатка заседа? – мирно праша, шетајќи со очите низ очите на неговите браќа и сестри.
- Треба да зборуваме за наследството – прошепоти Аурора, задржувајќи му го погледот.

Аурора беше ладна и совршена како споменик од алабастер и зрачеше со некоја лукавост. Нејзините темни локни никогаш не се поместуваа од место, а шминката, дискретна во Манакор, нешто посмела во Палма, секогаш стоеше непроменета, како што е и самата таа. Не беше баш убава, но мажите не го забележуваа тоа затоа што беше доволен само еден нејзин поглед како на Медуза за да ги фасцинира и да ги присвои.

Денис се насмевна. Таа ли ќе е мозокот во сенка? Ќе да ги насаскала близнакот и непредвидливата Ада додека да ги донесе на состаноков, на ова предавство?

Можеби, помисли Денис. Можеби.

Аурора, прекрстена со оскудна народна замисла како „Белата Вдовица“. Дваесет и четири години и беа доволно за да се омажи и да стане вдовица два пати од двајца стари и скандалозно богати мажи. Два неочекувани срцеви удара, две богатства во банка. Зошто да не оди на трета?

Многу за делење, размисли Денис и ја сокри насмевката.

Се наоѓаш во воена зона, однесувај се убаво, си пререче.

Да беше Аурора буцкалото, ќе го болеше малку повеќе отколку да беше Алехо. Само малку. Денис беше тој што требаше да ги моли локалните медиуми да престанат со гласините низ Мајорка после смртта на нејзиниот втор сопруг.

Белата Вдовица повторно напаѓа.

Кој ќе биде следниот?

Така гласеше одвратниот наслов што никогаш не се објави и што го чинеше илјадници пезети. Работничките на бисери шепотеа страшни приказни кога поминуваше таа, велеа дека ги отрула со бисерен прав и арсен, измешани со морската чорба што ја подготвуваше Аурора во неделите. „Белиот отров со риба, а црвениот со месо. Така велеа семејството Борџија⁴“, се сетија работничките. Кој по ѓаволите им ја кажал таа стара приказна.

- Очигледно дојдовте да зборуваме за наследството. Инаку зошто би се удостоиле да стапнете во фабриката?

Уште еден дим.

Не трчај, Денис. Остави ги да зборуваат.

- Просветлете ме, бидејќи сум во заблуда. Зошто сето ова брзање? Телото на нашиот добар татко уште е топло.
- Татко веќе е минато, Денис – продолжи слаткиот глас на Аурора. - Сите го сакавме, но тој веќе е минато, колку и да те боли. – Се поправи. - Нè боли. Но мајка е таа што не загрижува, нејзините удари се сè почести, секој ден сè повеќе го губи разумот.

⁴ Борџија биле европско папско семејство од шпанско и италијанско потекло. Покрај тоа што биле моќно и влијателно семејство, тие биле познати и обвинети за различни кривични дела: прељуба, кражба, силување, поткуп, инцест, убиства (особено убиства со труење).

- Глупости, мајка е добро. Цел живот има удари и никогаш не и влијаело на мозокот, тоа е само измислица на лекарите. Таа е посилна од сето тоа ѓубре.

Аурора негираше со главата и ги скрсти рацете. Денис и го фати погледот кога бараше помош од Алехо, којшто стана од својот стол, влечејќи ги ногарките и испушти звук од чкрипењето што им пречеше на четворицата.

- Денис, ти одбиваш да го видиш падот а нашата мајка зошто поминуваш многу време со неа, нормално е. Но ние што...

Алехо го бараше соодветниот збор, најневиниот – што не ја гледаме толку сме многу посвесни од тебе дека пристигна моментот.

И еве ја бомбата, помисли Денис. Внимавај, брат, одбери добро на кого ќе му се спротивставиш. Можно е шрапнелот да те уништи.

- Моментот за што, Алехо? – повтори Денис, како да е уморен.

Под око забележа најмал гест на лицето на Аурора, усните се бореа да не испуштат победничка насмевка. Аурора беше итра, знаеше дека сè уште е рано. За разлика од неа, Ада, малата Ада, до неа, проголта и се загледа во турскиот килим што го покриваше паркетот. Ада беше толку совршена што и најпознатиот вајар на Мајорка ја молеше да му биде модел за неговите девици. Имаше ренесансна убавина, како музите на Ботичели...но малку повеќе. Таа беше на насловните страници на списанијата за познатите, бистата на која се изложуваше најубавиот накит. И никогаш не посакаа да ја остави таа улога.

- Моментот правно да ја онеспособиме нашата мајка. Се консултираме на повеќе места и имаме доволно докази за судијата да ни одобри. Важно е

сите четворица да бидеме согласни, особено ти, што најмногу време помина со мама и со тато. Твоето сведоштво ќе биде најважно. Сè е подготвено, брат – му кажа подавајќи му некои документи. – Само треба да потпишеш тука и тука.

Денис ја изгаси цигарата, без да го тргне погледот од Алехо, тоа арогантно дете.

Ги игнорираше документите што му ги подаде, потиснувајќи го нагонот да ги запали.

Големи рамења, мал мозок, секогаш го мислеше тоа за него. Можеби требаше да ги преиспита своите предрасуди за сестрите и братот, затоа што имаше повеќе. Го претчувствуваше како елен во шума што претчувствува пожар што се приближува. Имаше уште планови, уште предавства, ова само што не почнало, но подобро да почне да ги освојува една по една сите битки што му ги имаа подготвено. Тие беа во предност, го знаеја следниот чекор, тој не.

- Нема ни да ви кажувам колку подло ми изгледа тоа што се обидувате да ја онеспособите својата мајка, таа што ви ја плати облеката што ја носите на себе, образованието што не го почитувате, земјиштата на кои живеете како кралеви на овој остров. – Денис зборуваше свесно полека, знаеше каков ефект предизвикуваат нијансите на неговиот глас. Беше момент да го наметне својот авторитет. – Претпоставувам дека ќе продолжите со ова и без мене. Ќе сведочам против вашето тврдење, и што е најважно, мајка ќе зборува пред судијата, ќе докаже дека е совршено свесна на нејзина возраст, и таа и јас ќе продолжиме да раководиме со фабриката како и до сега. Не ни помисливте на скандалот што може да го предизвика вашата мала лага во јавноста. – Воздивна за себе. – Како ќе ве задржи тоа...Без да сметаме на несигурниот економски момент што ни се навестува. Штотуку

се вратив од САД, берзата на Њујорк се распадна минатиот четврток, но ова не е само уште една флукуација на пазарот. Ова е нешто многу полошо, видов искусни инвеститори како паничат како деца, цел свет е во исчекување, чека да ја види реакцијата на банките. И многу ми е страв дека последиците на тоа што се случи ќе стигнат и во Европа. Време е да ги зајакнеме нашите места и да го издржиме тоа што ни доаѓа, а не да даваме слика на братоубиствена борба.

Не му се допаднаа погледите што си ги разменија тројцата, она глуво *нема што да се прави*, што ја исполни салатата. Помисли на татка си. Уго би ги згазил, би им го одземал наследството, би ги оставил без ништо. Неговата фабрика за бисери, најсветото нешто, недопирливото. Би било брзо како мозочниот удар што заврши со него.

Алехо повторно ја презеде ситуацијата.

- Тогаш пристигна моментот да ти кажеме зошто те викнавме денес тука. Викнавме еден експерт од Париз, господин Лоб. Многу е зафатен, така што ќе биде само неколку часа во Мајорка. Ќе ни посвети време за да се обидеме да разјасниме една енигма која што ја најдовме и не заинтригира многу.
- *Пјер Лоб, познатиот трговец на уметнички дела?*, се зачуди Денис. Тоа навистина е изненадување. *Децата стануваат возрасни. Брзо учат, кој би рекол, мораше горделиво да признае. Добро за нив.*

Алехо побрза, ја отвори страничната врата што водеше кон салатата за чекање и го пушти да влезе. Пјер Лоб беше поголем човек од својата легенда. Непристапен, методичен и неподмитлив, Галеријата Пјер на број 13 на улицата Наполеон беше

легендарна, а нејзиниот сопственик беше нешто помалку од институција на светскиот пазар на уметноста. Познат по своите прескапи хирови, особено по својата колекција на еротски џебни часовници. Самиот Лоб му го покажа на Денис Фортуни своето омилено парче пред неколку години, на една гала вечера во Екцелсорот во Париз. Часовникот сам по себе беше привлечен: парот минијатурни златни стрелки беа претставени од егзотична куртизана и центлмен со шешир што ритмички се напаѓаа секогаш кога стрелките ќе означеа точно дванаесет. Колку сладок потсетник.

Лоб влезе со својот шешир, со своето луле што личеше на мало платно завиткано под рака. Беше човек на возраст на Денис, околу триесетина. Имаше издолжено лице во форма на превртен триаголник, и црни предолги прамени што му пречеа секогаш кога ќе му се пикнеа во око.

Денис стана од столчето и се приближи за да му посака добредојде со љубезен гест:

- Драг Пјер, какво пријатно изненадување да си со нас на нашиот остров. Сместен сте во Гранд Хотел во Палма, така? Ќе се обидам да не Ви се налутам, пријателе, затоа што не ме известивте за Вашата посета. Знаете дека бев искрен кога Ви кажав дека имате куќа на Мајорка со која целосно може да располагате.
- Ќе бидам кус, немаше потреба да ви создавам потешкотии – подзакашла Лоб, како да му е непријатно.
- *Што се случува овде?*, се праша Денис. Забележа нешто во неговиот затскриен поглед, можеби предавство? *Значи утрово и твојата цена ќе ја дознаам?*

- Вашите сестри и брат ме повикаа да дојдам за да дадам свое мислење во врска со оваа слика. Не би доаѓал до овде да не беа специфичните карактеристики на ова дело. Погледнете го самиот Вие, многу ме интересира Вашата реакција.
- Мојата реакција? Знаете дека уметноста не е мој терен – одговори Денис, трудејќи се да остане рамнодушен кога всушност беше многу заинтригиран за да признае.
- Особено поради ова.

Лоб го одвитка платното со исклучителна претпазливост и внимателно го остави на масата од секвоја. Четворицата браќа и сестри се наведнаа врз платното без да забележат.

Денис внимателно ја гледаше сликата и ја мрдна веѓата. Невозможно, помисли, вчудоневиден. Се доближи и кога препозна една од претставените фигури почувствува удар во стомакот. Се сврте, губејќи манири, губејќи ја својата легендарна присебност, се соочи со братот и сестрите.

- Каква детска игра играте? Што по ѓаволите ви значи ова исмевање? - викајќи, во маќа. Му излезе некој вознемирен глас што не го познаваше. – Ова е сè што имате? Колку треба да сте очајни за да заговарате некоја ваква глупост...

Смири се, мораш. Смири се.

- Оваа слика, мислам дека припаѓа на Пол Гоген - се вмеша трговецот на уметнички дела, со неговиот нотарски глас. – Како што може да забележите на неа, би требало да припаѓа на неговиот период на Тахити. Тука, на десниот долен агол може да го прочитате насловот на делото

напишан од самиот Гоген, покрај неговиот потпис. <<П Гоген>>, во овој случај. Не знам што значат овие зборови, *Utuafare ma'ohi*, но веќе им наредив на моите асистенти во Париз да истражат.

Тахитанска фамилија, преведе Денис во главата. И овој доказ го стаписа на место, неподвижен за секунда додека не успеа да се соземе и да глуми колку потресено се чувствува кога дозна дека се сеќава на некои зборови на тахитански. И навистина беше фамилијарен портрет. Врамени во портокалово небо и црвени и зелени лисја, една старица и еден човек маори се одмораа седнати на тревата. Но фигурата што штрчеше покрај нив, облечена само во тенко зелено платно, припаѓаше на бел човек. Еден висок човек, со светла коса. Ист Денис.

- Но...ова е невозможно, Пјер – шепна Денис, чувствувајќи го пулсот во слепоочниците. – Тој лудак Гоген умре пред десетици години, така?
- Пред дваесет и шест години, да бидеме поточни. Во 1903, на Островот Маркиз, најдивниот кош на Француска Полинезија. Болен, сиромав и огорчен. Како некој просјак со сифилис, ако сакате подетален опис.
- Јас се родив во 1900 – му објасни Денис, - ако е точно дека првите години ги поминав на Тахити, тој не би можел да ме нацрта со сегашниот изглед. Освен ако уште е жив.
- На осумдесет години, скриен од светот и активен? Невозможно, неговиот гроб во Атуона денес е причина за екскурзии. Дури и другар ми Матис планира да оди наредна година на Тахити за да го посети.

Денис се насмевна на момент кога се сети на Хенри Матис, го беше запознал во Париз на еден ручек во амбасадата и оттогаш се имаа сретнато неколку пати.

Многу се почитуваа и покрај разликата во годините и дивергентноста на нивните професии.

- Тогаш оваа слика не може да била насликана – заклучи Денис, ставајќи ја раката во џебот од пантолоните и стискајќи ги во тупаница двете мали бисери додека не му се забодea во кожата.
- Видете, од моја гледна точка имаме две опции. Првата би била дека ова слика е една одлична копија, или ниту тоа. Мислите дека некој фалсификатор на сликата на Гоген би постигнал да го имитира и неговиот стил цртајќи Ве Вас и да направи една композиција во слика измислена од самиот него. И самата помисла на тоа ме фасцинира, иако е невозможно. Друга опција е сликата, што не сум ја евидентирал уште...
- Можно е тоа? – го прекина Денис. - Не се познати сите дела на Гоген?
- Има проекти да се направи образложен каталог, но ќе ни треба многу труд. Мислиме дека Гоген има нацртано околу шестотини дела, но самиот тој призна само тристотини во едно од неговите последни писма за неговиот трговец и се откажа од сто, затоа што мислеше дека тие се дела за учење. Така што, имаме двестотини дела што не се евидентирани ниту пронајдени. Според тоа можно е ваков спектакуларен пронајдок како овој – рече Лоб, собирајќи ги рамената, - но не сакам да престанам да Ве убедувам во монетарната вредност на оваа слика. Видете, во уметноста, реткоста е тоа што се наплаќа.
- За паричната вредност ќе зборуваме малку подоцна – ги прекина Алехо -. Ќе ни ја кажевте втората опција, која што сите ја имаме на ум, но јас ќе го направам тоа.

- Внимавај на зборовите, Алехо – го предупреди Денис со еден ладен гест-.
На раб си да ја преминеш линијата.
- Некој мора да има храброст да зборува в лице, Денис – продолжи Алехо. -
Тоа што г-дин Лоб не се осмелува да ти каже, со сета логика на светот и
затоа што не сака да се меша во семејни драми, е дека еден човек толку
идентичен со тебе насликан на Тахити од самиот Пол Гоген пред триесет
години само може да биде татко ти.
- Ме...нарекуваш...копиле...- рече Денис.

Го изговори полека, со погледот во портретот на Уго Фортуну кој владееше во салата со триумфална поза.

Тато, излези од гробот и помогни ми со ова, го преколнуваше Денис во себе.

- Ми се слуша како ехо она што секогаш го велеа жените на островот, дека си идентичен со братот на тато. Дека двајца сосема спротивни браќа, еден русокос, друг црномурест, пред четириесет години тргнаа од Манакор накај Јужните Мориња и дека се вратија еден маж и жена со едно дете што личеше премногу на братот што остана таму. Колку пати го игнорираше тоа што го шепотеа старите дека си ист како чичко Бастијан?
- Ме нарекуваш копиле – повтори Денис, соцвакувајќи ги зборовите што гореа како лава во грлото. Премногу години избегнуваше да ги изговори, сега им го почувствува вкусот и печеа. - Ја навредуваш мајка. И тој чичко Бастијан бил некој дивјак што се будел покрај домородките, како што кажуваше тато. Убиец што убил многу луѓе, бунтовен и распуштен што се прибрал во својата колиба на крајот на светот затоа што не бил способен да живее како цивилизиран европеец.

- Да, сите ја познававме таа братска љубов што ги спојуваше – се вмеша Аурора со кисел тон во гласот. На Денис тогаш му се причини дека сестра му му намигна на Пјер Лоб и дека овој го прими тоа како аванс. - Тоа што се обидуваме да ти го кажеме е дека ако не соработуваш за правно онеспособување на нашата мајка, подготвени сме да ги истражине еднаш засекогаш гласините за тоа кој ти е вистински татко. Ако не си првороденчето на нашиот татко, можеш да забораиш на наследството и дека ќе продолжиш да управуваш со фирмата. Тестаментот ќе се чита за дваесет и четири недели. Имаш толку време да ни покажеш дека си син на Уго Фортуни Бонтемпе, во спротивно ќе те оставиме без ништо.

Значи нема враќање, значи ќе име војна до смрт, помисли Денис. Од овој момент сè е дозволено.

Му требаше време додека да стане од столчето, веќе не се брзаше, иако четири пара очи го набљудуваа во исчекување. Потоа го нагрна капутот, нежно ги допре копчињата од седеф и од џебот извади само една ракавица, оставајќи ја без брат другата ракавица. Ја фрли на најскапата маса на островот пред уплашениот поглед на Алехо и Ада. Потоа се сврте тивко и ја напушти салата за состаноци без да ја затвори вратата зад себе. Беше добро истрениран војник.

Знаеше многу добро што треба да направи следно.

СТЕ СЛУШНАЛЕ ЗА КОПРА?

*Бастијан**Париз, август 1889*

- Сте слушнале за копра? – праша еден маори, подавајќи ми цигара со посребрено луле.

Кога го виде мојот израз на врвно незнаење одговори:

- Ах, пријателе!, оваа бела паста од кокос е новото злато таму на Пацификот. Кокосовите дрва на плантажите растат брзо на Тахити. Потоа, доволно е да се исуши на сонце густиот сок од плодот. Копрата се испраќа на сите места во Азија и на Јужните мориња: Хонг Конг, Токио, Сиднеј, Велингтон...
Кога еднаш ќе се помине со топла вода служи за сè: сапуни за дами, масло за лампи, крма за кравите...

Повторно легна врз бордо кадифените перничииња, внимавајќи да не го истутка своето струкирано црно одело.

Како да му кажам дека моите сетила веќе не примаа егзотичност. Дека тој и сестра му Ваимити – не се знае дали беа и љубовници – го заситуваа мојот поглед со нивната андрогина убавина со бакарна кожа, бели и канибалистичко одлучни заби, и толку густо црна речиси сина коса. Дека слаткиот мирис од сандал што го испуштаа белите круни – тогаш веќе знаев дека <<цвет>> се вика *tiare* на

тахитански – и што им ги украсуваа главите ме опиваше повеќе од зелениот и кремаст абсинт од Кафе Прокопе, летото 1889 во Париз на Универзалната Изложба.

Остани така, Туки, помислив. Останете така, ти и сестра ти, не мрдајте, бидејќи така Новиот Свет е совршен.

Имало нешто и подобро од Манакор и од мојата тажна реалност како невработен во стакларата Гордиола, како што отсекогаш претчувствував. Затоа бев единствениот од двајцата браќа што се трудеше да одржи контакт со нашата фамилија од мајка во Париз. Брат ми Уго, ниту внимателен ниту практичен, никогаш не покажа некаков интерес за новостите што ни ги пишуваа нашите роднини во писмата.

Нашата покојна мајка, Надин Бонтемпе, дадилка на малите ќерки на војводите од Вендом, отишла со своите господа од Париз до островот Мајорка, кога дијагнозата за астма на војводата го одвело семејството да купи вила во близина на Палма.

Кога таткото умрел, семејството повторно се преселило во Франција, но мајка ми веќе се заљубила во еден лесноумен мајстор дувач на стакло од Манакор.

Останала на островот, имала шест деца од кои преживеавме само двете машки и се потруди француската крв на Бонтемпе да не се изгуби само затоа што сме далеку од татковината, така што мојот прв јазик, а и на Уго беше францускиот, иако со татко ми зборувавме на шпански или на мајоркански.

Како и да е, француската крв не се ни измешала со шпанската во нашите вени. Јас, јасно бев Гал роден на шпанска земја. Ја наследив златнокафеавата коса на мајка ми, и кога почна да ми расте брада, колегите од работилницата за стакло почнаа

да ме викаат Французинот, затоа што влакната што го красеа моето лице почнаа да стануваат златнокафеави и повеќе личев на Келт отколку на Шпанец. Пегите со кои што ме казнуваше балеарското сонце не ми помагаа многу.

За разлика од мене, брат ми Уго во своите црти ја носеше сета одлучност од карактерот на татко ми, што исто така почина пред неколку години. Беше понизок и покрупен од мене. Скоцкан како коцка сено. Црномурест, со црни и остри очи и со мирен, самоуверен и сигурен карактер што го почитуваа каде и да оди, покрај погледите што ги добиваше од еден куп селанки за кои беше благодарен, но ги игнорираше, како да се чува за некоја чие постоење ние не го познававме.

Не ми пречеше изолираноста на Мајорка, ниту мојот изглед недоволно достоин за вкусот на шпанските дами, но отсекогаш се чувствував по малку...метис? Ниту Шпанец, ниту Французин, ниту мојата иднина како дувач во работилницата Гордиола, благодарение на работата на брат ми, не беше тоа што ја очекував да го барам од животот.

Никогаш не ме бидуваше за стакло, или пак за уметник воопшто, затоа што тоа се бараше од мојата работа. Уго беше тој што ги завршуваше малите парчиња од лампите по кои што беше позната работилницата два века. Мене пак, после премногу понижувачки обиди и многу смеса за стакло залудно потрошена, одлучија да ми ги остават големите и груби парчиња. Јас правев садови за салати Лептис, садови за овошје Дафне или Исис, или најмногу по некој светилник Корфу. Со мазна текстура, испукана, подводна или брановидна. Во топаз боја, црвена, тиркизна или аметист. За деликатните работи, за довршување на лампите што ги осветлуваа аристократските палати на островот, се грижеше Уго: привезоци во форма на солза, цвет, круша или со набор што го заокружуваа крајот на тие парчиња, беа наследството на трпеливата и вешта рака на брат ми.

Од моето работење во работилницата се здобив со валкани но проширени бели дробови и надуени раце од што ги држев прачките и клештите од најтешките парчиња, исто така и аверзија од затворени места, од вигната и од печката, од облеката со мирис на чад, од вечно саѓавите прсти – открив дека само ако ги потопиш на отворено море ќе ти се врати природната боја. И таа омраза кон себе ме вознемируваше повеќе од предвидливата иднина, можеби затоа станав кавгаџија и проблематичен човек, можеби затоа дозволив да се обложуваат на мене во нелегалните борби што се организираа во предградијата на пристаништето во Палма, два пати месечно, секогаш скришно од строгиот но добродушен поглед на брат ми. Сето тоа би можело да го оставам зад себе пред можностите што ми ги прикажуваа близнаците маори, предизвикувајќи ме како Мефистофелес што го предизвикуваше Фауст пред неговиот кревет: билет за Тахити, или можеби два, ако преговарам добро.

Четири недели како работев како работник на Универзалната Изложба во Париз и ми фалеа уште неколку дена за да се вратам на Мајорка, кога вестите што ми стигаа од брат ми не беа баш најдобри.

Во своето последно писмо Уго кажуваше дека поминал во сите работилници за дување на стакло на островот, во Палма, во Сојер, Алкудија и дека сите ги имале отпуштено своите мајстори на работилниците, малку по малку, откако почна последната криза на Мајорка. Недоразбирањата на брегот на Куба помеѓу старата Шанија и новоформираните САД сериозно наштетуваа на прекуокеанската трговијата, што го остави на улица половина од мајорканскиот народ, што бегаше во далечната Република Аргентина, пред гладот да ги претвори во парии во сопствената земја.

Уго секогаш имал големи стремежи, долго време беше човекот од доверба на газдата и беше јавна тајна дека веруваше дека ќе ја наследи работилницата затоа што дон Габриел немаше потомци. Но, реалноста се наметна и брат ми полека почна да си ги намалува очекувањата бидејќи нашите заштеди се трошеа. Нашата ситуација беше деликатна, за неколку месеци нема да имаме ни за добра рибја чорба и меѓу редови ќе можам да му ја читам нервозата на Уго затоа што ја сум се вратил со плата од Париз.

Чичко ми Мауриче што ни дојде на помош, кога се обрати до неговите контакти дозна дека на Инженерот на Ајфеловата кула не му се поклопувале работите дека неговаата огромна железна кула нема да биде готова за денот на отворањето на изложбата, поради бунтот на неговите работниците и законските рестрикции на своите сонародници, така што најми повеќе работници и подобро ги плаќаше, доволно за да си ги платам билетите од Палма до Марсеј, и од таму до Париз. Мене ме задолжија за вкрстените лифтови од кулата, некоја нова измислица чиј механизам не функционираше така како што треба.

Тоа утро ја запознав Туки во Колонијалната Палата. Тоа беа моите последни денови во Париз и конечно си дозволив да уживам во Изложбата како еден гостин повеќе, па се изгубив низ павилјоните што најмногу ми го привлекуваа вниманието: наградениот Павилјон на Република Аргентина, минијатурната кутија за кибритчиња од Монако, норвешката вила наспроти зградата на тој пронајдок толку скап, а толку бескорисен наречен телефон, што во Шпанија не се дозволуваше да се наметне, шоуто на Бафало Бил и егзотичната пагода од Сијам. Со некоја морбидност ги посетив дивите човекојадци од Павилјонот на Чиле за кои што сите зборуваа, но најдов само деветмина несреќници завиткани во теписи

од лажна кожа, обиколени со нечистотија и со тие што ги хранеа со живо месо од коњ преку решетките. Незадоволен од депресивното шоу, ја посетив

импресивната Колонијална Палата, каде што Франција ги изложуваше своите најнови колонии како Индонезија, Маркизки Острови, Мадагаскар и Тахити.

Токму една огромна фотографија во сепија од Тахити ми го одзема вниманието: на неа, човечка фигура свртена со грб на набљудувачот што се освежуваше на еден водопад. Облечена само во едно обично платно во многу бои и цвеќиња, и опкружена со бујна вегетација. Нешто како покана за уништување, едно <<дојди со мене, напиј се од овој извор и да влеземе заедно во рајот.>>